

Telegraful Roman

Apare Martia, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pe un an **24** coroane.

Pe șase luni **12** eor. — Pe trei luni **6** eor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.

Scriitori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Un sir cu litere mărunte pentru întâia oară 30 fil.,
pentru a doua- și a treia oară câte 20 fil.

Pentru inserate mai mari după învoială.

FOISOARA

Crâsnicul din Costești

— Povestire de Seb. Stanca —

(Fine).

Un semn numai și un soldat aduse și al treilea copil, o fetiță de vreo cinci ani. Copila auzise pușcăturile, auzise strigătele, dar nu și putea da seama de grozavia celor ce s-au întâmplat. Îngrozită de atâtea fețe străine, de atâta sunet da arme, de atâta priviri încruntate, tremura ca pasarea, care nu prîncepe de ce mâna care o strânge i-a răpit libertatea.

Când zări pe tatăl său în genunchi, se smulse din mâinile soldatului, alergă la el și-l cuprinse grumazul cu amândouă mâinile, căutând parță scut și scăpare la sinul iubirii tatălui.

— Cine te-a bătut, tată, — zise copila văzându-l plin de sânge, — de ce ești legat tată, de ce-s aici atâția oameni urăti?

Tatăl nu putea zice nimic, lacrimile îi curgeau grele ferbiști.

Colonelul prinse copila să o smulgă de la tatăl său, dar copila își înclăstise mâinile în jurul grumazului lui și nu se lăsa. Soldații o desfăcură cu forță și o legără de arbore. Copila sbiera perdută de minte: Tată, tată, nu mă lăsa!

Colonelul se apropiere iarăș de crâsnic și-i strigă în ureche: Vrei, ori nu vrei?

Nici o vorbă, nici o mișcare. Nenorocitul știa că cea mai mică mișcare ajunge ca și copila să-i cadă zdrobîtă de gloanțele dușmane. Sta nemîșcat, durerea îi amortise ființa întreagă, sta încremenit ca un stan de peatră, numai sufletul îi sănghera amar. Nu mai înțelegea de e vis ori realitate, ce se petrece în jurul lui.

La un ordin al colonelului se postră trei soldați în fața copilei, care se zbătea îngrozită:

— Tată, tată, nu mă lăsa!

Deodată o mișcare neobișnuită se porni între soldați. O femeie cu părul despletit, cu hainele sfârticate, scăpată din mâinile neleguiților cu strigăte desperate alerga în fugă nebună spre locul de urgie.

Însuși împetritorul colonel se cutremură o clipă, când o vâză năpustindu-se ca o volbură printre soldați, chemându-și bărbatul și copiii.

In clipa următoare însă se reculese și dădu ordin: «Legăți-o, și la stâlp cu ea».

— Eu vreau, eu vreau, eu vreau! — strigă deodată un glas ca venit din morîmant. Nenorocitul crâsnic cu ultima sfîrșitare de energie, trezită de atâtă sguduire sufletească, se ridicase în picioare. Părea un mort coborât de pe catafalc. Limba deslegată mai șopti odată: «Eu vreau», și martirul căzu leșinat la pămînt.

— Har, Domnului — zise colonelul depărtându-se, pecând soldații se trudeau să trezească pe norocitul din leșin.

Noaptea era neagră ca păcurea. Întunericul zăcea ca o povară de plumb deasupra pădurilor uriașe. O ploaie măruntă se fărâmă din văzduh. Pe poteci ascunse trecea regimentul colonelului, om după om, având în frunte pe crâsnicul din Costești. Cu capul descooperit, cu hainele zdrențuite, aşa cum scăpase din mâinile omorătorilor, crâsnicul păsea grăbit cu siguranță de pisică pe potecile încalcite, încât cei ce-l urmau abia se puteau ținea de dânsul.

Loviturile și suferințele zilei trecute îl ardeau pe piept ca un jăratec, săngele îi clocotea sălbatic prin vine, iar în suflet îi răsărise o lumină, care îl zorea să ajungă la tantă înainte de răsăritul zorilor.

Tântă aceasta îi se închega tot mai clară în creerul lui încrăpătat; nu mai simțea nici o oboseală, o grabă înfrigurată îi biciuea să meargă fără zăbavă mai departe, tot mai departe.

Pe când în răsărit o dungă albă sfârșita întunericul și o lumină palidă ca o pânză de păianjen se strecă domol prin văzduh, crâsnicul cobora regimentul printre dealuri la poalele opacinei mari. Un ses larg se deschidea de aici, în vale se zărea ca o dungă de argint prin umbrele zorilor răul, ear în depărtare licăreau scânteile de lumină ale unui sat ce veghease toată noaptea.

— A, eată Cerniovca, — zise colonelul.

— Da, da, Cerniovca, — răspunse crâsnicul care se răzimase de stâlpul unei cruci, ce străjuea răspântia duor poteci, pe când față îi strălucea senină...

In clipa următoare o salvă de puști răscoli văzduhul, apoi alta și alta; bubuitul se înțeji, de pe culmile din jur mitralierele urua un părăit sălbatic, amestecându-se cu vîetele desperate ale celor măcelăriți.

In câteva clipe regimentul era spulberat, parte mort, parte prins. Însuși colonelul căzuse ciuruit de gloanțe.

Din dosul muntelui venea tot mai clară lumina, strecându-se prin norii zdrențui pe cer, ear când ziua deschise largă cale soarelui de dimineață, razele fugare se opriră o clipă uimitre pe câmpia largă din valea Cămărașeștilor în preajma Siretelui, unde sanitarii unui regiment ardelen adunau leșurile cazacilor. Crâsnicul zăcea la poala crucii cu fruntea zdrobită de un glonț ucigaș.

Colonelul, în oarba lui trufie, nu luase seama că truditul călăuz ținea potecile tot la stânga, și în loc să scoată regimentul de cazaci în colțul dela Cerniovca, crâsnicul îi coborâse în valea Siretelui, în inima armatelor noastre.

El însuși, călăuzul, își plătu curajul cu viață, dar murî liniștit...

† Dr. Victor Mihályi de Apșa

1841—1918

Arhiepiscopul și mitropolitul român greco-catolic de Alba Iulia și Făgăraș, Dr. Victor Mihályi de Apșa, s'a stâns din viață Luni, în 21 Ianuarie 1918, în anul al 77-lea al etății și al 23-lea al arhipastoriei sale.

Moartea sa ni se vestește prin următoarea telegramă:

Cu multă durere susținească vă anunțăm, că preabutul nostru Mitropolit Victor Mihályi de Apșa, azi în 21 Ianuarie, la orele 6 dimineața a adormit în Domnul. Înmormântarea i se va face Joi, în 24 Ianuarie, la orele 10 antemeridiane.

Simeon Pop Mateiu,
prepozit.

Prin trecerea la cele vecinice a Mitropolitului Dr. Victor Mihályi de Apșa, biserică soră greco-catolică a pierdut pe unul dintre distinții săi arhierei, care și-a consacrat întreaga sa lucrare pentru binele și propășirea bisericii sale.

In timpurile de față, când suntem subciumați de grija zilei de azi și temerea zilei de mâine, dispariția sa produce un gol cu atât mai simțit în mijlocul credincioșilor săi, cari își vor aduce aminte cu adâncă recunoștință de atitudinea sa corectă și înțeleaptă în toate problemele ce privesc biserică, școală și neamul românesc din această țară.

Marea durere și nespusa jale a fraților dela Blaj o împărțește și arhidicezea noastră.

Excelența Sa, I. P. Sf. Domn Arhiepiscop și Mitropolit, Vasile Man-

gra, a trimis ca reprezentanți ai bisericii noastre la înmormântarea de astăzi a ilustrului prelat pe următorii:

I. P. C. Sa, arhimandritul Dr. Eusebiu R. Roșca, Lazar Triteanu, asesor și Dr. Octavian Costea, secr. const.

Din partea noastră ne împreună glasul cu al fiilor bisericii gr. cat. române și îndurerăți grăim: Fie-i ușoară țărăna și eternă amintirea!

Din viața răposatului mitropolit Dr. Victor Mihályi de Apșa reținem următoarele momente:

Este născut în 1841 la Iodă, în Maramureș. A studiat în Sighet, Oradea-mare, și Cașovia, unde în 1857 a trecut examenul de maturitate. În 1863 a obținut titlul de doctor în teologie la Roma. În biserică grecească sf. Atanasiu din același loc a fost sfântit preot în 1863 prin arhiepiscopul grecesc Stefan Missir. Întors în dieceza Gherlei, a funcționat ca profesor în seminarul teologic de acolo până în 1869, când mitropolitul Vancea l-a adus la Blaj ca secretar metropolitan. În 1874 e numit episcop al Lugosului, contribuind cu zel deosebit la întărirea și organizarea acestei dieceze. În 1894 e ales membru onorar al Academiei române. În sinodul electoral din Blaj, la 1893, clerul l-a candidat, cu 82 de voturi, în locul prim la scaunul devenit vacant prin moartea mitropolitului Vancea. Numirea din partea Maiestății Sale a urmat în 1894, iar instalarea să a făcut în 1895. În anul 1900 provincia metropolitană greco-catolică de Alba-Iulia și Făgăraș a serbat aniversarea a 25-a dela consacrarea de episcop a mitropolitului Mihályi.

Vineri și Sâmbătă s-au făcut în Austria și în capitala țării noastre mari demonstrații în favoarea păcii. Muncitorimea a început lucrările prin fabrici și ateliere pentru a-și manifesta legitimitatea dorințe pentru încheierea căt mai grabnică a păcii și pentru îngrijirea alimentării regulate și corecte.

Conducătorii muncitorimii s-au prezentat premierului Seidler în Viena, iar cei din Budapesta premierului Wekerle pentru a le aduce la cunoștință plângerile. Răspunsurile și declarațiile premierilor au avut putere de a liniști sufletele și a determina muncitorimea să înceapă din nou lucrul.

Situată politică.

Sâmbătă fiind premierul Wekerle permis în audiență, a prezentat Maiestății Sale dimisia cabinetului. Maiestatea Sa a primit abzicerea, dar a încredințat din nou lui Wekerle formarea noului cabinet.

Se spunește că se vor schimba numai unele persoane. În noul cabinet va intra cu siguranță guvernatorul băncii austro-ungare, Alexandru Popovici.

Schimbarea de persoane în guvern așteptăm să aducă și o primenire de sentimente în privința tratării intereselor neamului și bisericii noastre.

*

Mersul răsboiului

Telegrame oficiale dela biroul de presă al ministrului președinte

Raportul statului nostru major:

Budapest, 21 Ianuarie. (Of.) Nici un eveniment deosebit.

Budapest, 22 Ianuarie. (Of.) Situația este neschimbată.

Şeful statului major.

Raportul statului major german:

Berlin, 21 Ianuarie. (Marele cart. gen.) Frontul *vestic*. Grupul de armate al principelui moștenitor Rupprecht: La răsărit de Ypern, în cursul zilei și în unele ceasuri din noapte, s'a desfășurat de multeori la avanposturi lupte care au decurs favorabil pentru bulgari.

Frontul *italian*: Nu-s evenimente deosebite.

Berlin, 22 Ian. (Marele cart. gen.) Frontul *vestic*. Grupul de armate al principelui moștenitor Rupprecht: La răsărit de Ypern, în cursul zilei și în unele ceasuri din noapte, s'a desfășurat o via activitate de tunuri. Englezii în Flandra au incercat zadarnic, cu detașamente mici, să pătrundă spre linii noastre. În celelalte părți ale frontului activitatea răsboinică a rămas neînsemnată.

Grupurile de armate ale principelui moștenitor german și ale principelui de Württemberg: În Argoni, spre nord dela Four de Paris, companii franceze, după efect artieristic ce a durat toată ziua, au îndreptat atac asupra pozițiilor noastre. Cu focuri și în luptă de aproape le-am respins. Pe malul răsăritean al Meusei și în ținutul Flirey, focal de artillerie s'a redășteptat din vreme în vreme.

Frontul *răsăritean*: Nimic nou.

Fronturile *macedonean* și *italian*: Situația neschimbată.

Ludendorff.

Conflictul între Rusia și România

Prietenii. — Areastare și ultimat. — Regele deținut. — Odă și asem.

Stăpânirea actuală rusească bolșevică a avut mai de multe ori ciocniri cu România, care din cele pățite până acum se vede că încă tot nu s'a cumințit de ajuns, pentru a se hotără să se lapede căt mai curând de «prietenii», cari au vărăt-o în pagubă, necaz și mizerie.

Ministrul de externe, Trotski, pe când era încă în Brest-Litovsc, dase poruncă să fie deținut reprezentantul României la Petrograd, Diamandi, din motivul că autoritățile române arrestaseră pe nedrept mai mulți soldați și revoluționari ruși. Consulul Diamandi a fost pus, după câteva zile, în libertate; însă guvernul rus a trimis ultimat guvernului român, care a luat o atitudine dușmănoasă față de soldații ruși și a opri proviziile trimise pe seama lor.

Intre regele Ferdinand și guvernul bolșevician au existat de mai mult timp neîntelegeri. Din această cauză trupe rusești din Iași au și internat pe rege și familia sa. Iar acum agenția Reuter anunță, în telegrama din 19 Ianuarie, următoarele:

«Consiliul comisarilor poporului a hotărât Sâmbătă seara, ca regele Ferdinand al României să fie deținut. Deținerea s'a executat, și regele român a fost transportat la Petrograd. În România domnește o mare agitație».

Jalnica soarte a regatului român este o urmare a greșelilor comise de politicianii săi dela putere. Cât timp România lui Carol I a rămas credincioasă aliaților săi, a propășit pe toate căile, a fost numită «Belgia Orientului», iar capitala sa veselă era considerată ca un Paris în miniatură.

Si ce-i România de astăzi?

Partea cea mai mare și cea mai roditoare dintr'insa este ținută ocupață, în vreme ce singurul său aliat actual, afător în vecinătate nemijlocită, Rusia, nu numai ca nu-i ajută, ci dimpotrivă o amenință cu răsboi și-i arestează domitorul.

Acest desnodământ are să-l mulțumească nenorocita țară acelor fii ai săi, cari s-au abătut din drumul arătat de cei mai iluștri oameni ai statului român de astăzi și din trecut...

O morală scumpă plătită.

Cronică școlară

Domnul ministrul reg. ung. de culte și instrucțione publică a dispus a se ține curs extraordinar în școalele medii, în cele comerciale și în institutele pedagogice pentru acei elevi ai celor două cursuri din urmă, cari eventual vor fi înrolați la milie în decursul lunei Ianuarie 1917. Cursurile acestea se vor incepe în luna Februarie, ca și în trecut, și examenele se vor face în prima jumătate a lunei Martie a.c.

Măsuri speciale se vor lua din partea direcțiunilor școlare, la cari se vor adresa cei interesați.

Examenele de maturitate, resp. în instituții pedagogice, se vor face ca și în trecut sub prezidenția direcțiunilor școlare cu comisari consistoriali substituți, și în seminare în prezența comisarului ministerial.

Certe politice.

In vremurile din urmă se clădiră multe biserici politice. Si fiecare își avea un mare preot care primea bucuros sănătă din căldină interesul al pretinilor, în schimb el le îndrepta sufletul îmbelșugat de doruri și mari nădejdi spre «darurile făgăduinței».

Astăzi bisericiile sunt amenințate de mare primejdie. Intre marii preoți s'au răscosit valuri de invidie, cari au adus și sămânță de ceartă. Pacea dintre biserici și tulbură, iar ziarele aduc semnificative reflexe ale sufletelor.

A început contele Károlyi Mihály, îndreptându-și săgețile împotriva ministrului Vázsonyi. Ii trage la Indoială bunele intenții în privința votului universal, care îl ridică în scaunul de ministru și ne-sinceritatea sprinținului ce trebuie să dea pentru infăptuirea armatei naționale maghiare.

Vázsonyi în răspunsul său calm și mai chibzuit, atinge și opinile din cercurile austriace revelate în «Arbeiterzeitung», zicând: Ziarul Arbeiterzeitung se plâng, că voim să nimicim vechile tradiții austriace, că voim să răpim credincioșii familiilor galben-negre din Ungaria monopolul de a putea ocupa posturile militare, și că prin introducerea armatei maghiare voim să ruinăm industria austriacă. Eșirea acesta citată din cuvânt în cuvânt o completează cu observarea, că neamul unguresc ar fi luat parte la răsboi «în număr mai mic, decât naționalitatea din Ungaria, făcând din anul 1848 o revoluție cu armele oligarhei și burgheziei maghiare cu scop de a dobândi armata maghiară».

In răspunsul lui atacă pe contele Károlyi pe motivul că lipsește dela datoria supremă de a apăra națiunea și patria maghiară față cu atacurile austriace și boheme.

In ziarul «Az Ujság» contele Károlyi Imre atacă guvernul «democrat», pentru că amăgitorii poporului să-si streure gândurile și vorbele pline de venin distrugător sub privirea cenzurei atât de aspre față de alții.

Intre amăgitori numără în primul rând pe Károlyi Mihály, neamul său de aproape, care caută să cochetizeze cu dușmanii țării și își propagă principiile cu gură minciinoasă, căci nu le aplică și la sine, care se bucură de o moșie de 40,000 de jugăre și în Budapesta de cel mai mare palat, murdărind în felul acesta numele vechi și cinstit al familiei.

Acestea sunt numai unele dintre multe certe ce bântuie în diferitele partide dela putere cu idoli deosebiți.

Un izvor de bogăție

Chestiuni economice

«Albina este vacuă omului sărac». Auerbach.

I

Dacă și bunul Dumnezeu așa va vrea, «răsboiul lumii» e pe sfârșite. Nu se sfârșește însă, ci din contră, acum se începe sărăcia materială, cauzată de răsboi. Si aceasta are să dureze cel puțin de două ori cât răsboiul; deci, generația de azi are să suporte mizerile și sărăcia materială a răsboiului acestuia. Tot asemenea are să dăinuască multă vreme scumpete de azi.

Si cum noi, români, încă suntem din lume, și cum ne-am luat și noi parte din răsboi cu vîrf și îndesat, greutățile materiale de după răsboi vor apăsa cu atât mai greu asupra poporului nostru, cu cât suntem și săraci și neajutorați. Ba mai avem să luptăm și cu piedici puse în calea dezvoltării noastre economice.

Natural, că sumedenia de cheltuieli de răsboi și de după răsboi vor apăsa mai mult ca până acum, grosul poporațunii, adecă *țărănește*. Vedem, că guvernele țărilor de acum încep a făuri fel de fel de legi nouă de căstig nu se prea ivesc.

Ca oamenii să poată suporta aceste dări, au început a se gândi, că *de unde și din ce* să facă mai mulți bani. Isvoare nouă de căstig nu se prea ivesc.

Rămâne deci, ca tot din isvoarele de până acum să producă *cât mai mult*, și anume atâtă, cât să le ajungă în imprejurările schimbă și pentru susținerea lor proprii, și să poată face față și multimii dărilor.

Tără agricolă fiind, avem să producem în orice ram de economie cel puțin de zece ori mai mult ca până astăzi.

Si cum?

Hărnicia poporului n'a prea lipsit nici până acum. A lipsit însă *principerea și știința* cum să producă din acelaș petec de pământ de zece ori mai multe bucate, nu trei etc.

Oamenii de știință și cu tragere de înimă către popor, în diferite state, chiar și la noi, au început să rezolve probleme importante pentru producția mai mare, ca de ex: nobilitarea sământelor de cereale, nobilitarea raselor de vite, perfecționarea mașinelor agricole etc., și fac propagandă mare în scris și cu graiul printre popoare, instruindu-le cum să lucreze, ca să producă cât mai mult.

Intreb: La poporul nostru român se găndește cineva serios cu lucruri de acestea? Nu prea. Mai curând ne ocupăm cu alte rosturi de ale răsboiului, pe care de altfel nu noi le vom rezolva. Să, de altfel, poate ne și lipsesc oamenii și de știință, și cu adeverată tragere de înimă către popor.

Lumea zice, și nouă ne place a crede, că noi preoții și învățătorii sănătem adeveratii conducători ai poporului. Rămâne deci în sarcina noastră, în mare parte, să dăm înstrumări nouă poporului cu privire la producția mai mare în ale economiei.

Ni-am împlinit oare noi cu adeverat datoria de conducători ai poporului și până acum? Mi-i greu să dau răspunsul la întrebarea aceasta. Constat însă, că după răsboi chemarea noastră va fi mai grea, și greutățile mai mari. Anevoie vom putea fi deci «tuturor toate».

Ca să rămânem la chestia agriculturii, intreb, sănătem noi, preoții și învățătorii, mai buni economi decât țărani noștri? Avem noi o pregătire agronomică mai bună decât poporul nostru? Cunoaștem noi și știm aplica deosebitele mașini agricole, cu care se lucrează pământul mai bine și mai ieftin, când pe alocarea n'am părăsit încă plugul de lemn? Cunoaștem și știm întrebunța cu folos diferențele gunoiuri măestrite? Cine dintre noi cultivă plantele de leac și plantele uleioase, atât de căutate și de bine plătite? Căci dintre noi au mașinile proprii de sămână, mașini de treză, purtate cu doi boi sau doi cai, prin ce se crăta atâta brațe? Știm noi, la ce e bun și cum se lucră cu «reparatorul de

smântană?» În care seminarii de-ale noastre se dau înstrumări moderne și practice viitorilor preoți și învățători, în felurile ramurii de economie? Unde sunt, și la cari români economii de model? Măcar că, har Domnului, avem proprietăți mari, și multe mijloace, unde s-ar putea tocmai economii de model. Tot atâtaea întrebări, din cele multe, ce s-ar putea pune, la cari nu pot fi răspuns mulțumitor.

Vor fi unii cari vor zice, cu oarecare dreptate, că preotul și învățătorul are altă menire, deci pregătirea lor este de altă natură, și nu agronomică. Adeverat; dar preoții mai ales, lipsiți de salarii fixe și corespunzătoare, totdeauna au fost nevoiți, și în viitor vor fi și mai mult, să se ocupe și cu economia, iar cu știința agronomică învățată dela părinții și parohienii lor, de producția mai mare nu poate fi nici vorbă.

Va trebui dară să ne încordăm puterile mai mult ca ori când, pentru a ne desăvârși pe toate terenele economiei, și a ținea pași cu progresul celui pe aceste plăiuri. Va trebui, mai bine ca până acum, să ne uităm ce și cum lucrează ei. Și ce vom observa bun la alti, să imităm și noi. Înoi însă avem să le încercăm noi însine, și numai după ce ne-am convins deplin că de tapt sunt bune, să le recomandăm și să stăruim să le aplicăm. În acest chip vom feri poporul de experimentări costisitoare, și ne vom feri și noi de a ne discredită înaintea lui. Poporul așteaptă, ca tot ce face și zice preotul și învățătorul, să fie adevar și desăvârșit. Explicări, scuze și argumentări poporul nu le primește dela preotul sau dela învățătorul său.

Adeverat, că astfel de experimentări și înnoi costă parale și trudă. Dar, dacă păstorul cel bun și sufletul și-l pună pentru turma sa, de ce să nu-și pună și banul? Căci în urmă, prin înstrumări bune, în prima linie lui își face dobândă, și materială, și morală.

Tratativele de pace dela Brest-Litovsc

Delegații puterilor centrale și ai Ucrainei. — Plecarea dela Brest-Litovsc. — Constituanta. — Ciocniri în Petrograd. —

Brest-Litovsc, 21 Ianuarie. Biroul de corespondență anunță: Delegații Austro-Ungariei, Germaniei și ai Ucrainei au hotărât astăzi, ca în legătură cu desbaterile de până acum să publice o declarație, unde să se arate că tratativele între delegații puterilor centrale și ai Ucrainei au ajuns la un rezultat, care îndreptățește speranța de a se fi găsit bazele învoelii pentru încheierea tratatului de pace. Prin stabilirea principiilor tratatului de pace, desbaterile au ajuns la un punct, care impune delegaților datoria de a veni în atingere cu locurile responsabile din patrie. Din această cauză o parte a delegaților pleacă acasă, dar pe timpul cel mai scurt posibil. Kühlmann călătoarește, din aceeași cauză, la Berlin. Nu este sigur, dacă și contele Czernin, în considerare la stată sănătății sale, va putea sau nu să plece la Viena.

Ziarul *Tägl. Rundschau* scrie, că prin plecarea lui Troki la Petrograd se vor trăgăna tratativele; însă, sosit în capitala sa, Troki va ajunge poate la convingerea, că în absența lui raporturile rusești au devenit și mai grave.

Căci de și adunarea constituantei s-a deschis la Petrograd în 18 Ianuarie după amează, mișcările revoluționare își continuă mersul. O grupă de maximaliști a atacat pe demonstranții alianței pentru apărarea constituantei și cu focul tras dintr-o mitralieră au omorât patru oameni, între cari și pe delegatul țărănilor Bogenov. Numeroase persoane au fost rănite. Aceasta s-a petrecut în ziua întrunirii constituantei rusești.

Viena, 22 Ianuarie. (Biroul de coresp.) Ministerul de externe, contele Czernin, a sosit ieri seara la 10 ore și jumătate din Brest-Litovsc la Viena.

Armată de femei în Italia

Gazetele italiene scriu, că în Italia s'a înființat o armată de femei.

Armata aceasta are cinci secțiuni, și anume: militară, economică, pentru servicii publice, pentru lucrări de industrie, și în sfârșit una în scopuri de propagandă.

Secțiunea militară de femei are menirea să scutească soldații dela serviciul din etape, pentru a putea fi trimiși la front.

Cea economică se va ocupa cu lucrări agricole pe pământurile nelucrate până acum, mai ales în părțile sudice ale țării.

Secțiile industriale și de lucrări publice vor înlocui, pe cât se poate, puterile bărbătești din aceste așezăminte. Secțiunea de propagandă patriotică a armatei femeilor urmărește sănătatea: de a înfrâna năzuințele de pace ale masselor poporului italian prin mijloace metodice și raționale, și de a face agitație pentru continuarea răsboiului.

Răsboiul, va să zică, a pornit o puternică mișcare între femei și în Italia, unde în vreme de pace n'a existat aşa numitul curent feminist.

Pilda italiană, dacă mai durează răsboiul, va fi urmată și în alte locuri.

Anglia este pe cale de a-și organiza populația feminină în același fel. Și, după Anglia, vor veni și celelalte țări.

NOUTĂȚI

Concedii pentru economi. Ministrul de horezi a lărgit hotărârile luate cu privire la concediile pentru economi. Protopreitorii sănătem îndreptățiti a face propuneră, din acest punct de vedere, și în durata ieșirii, pentru a da prilej economilor de a săvârși lucrările agricole, care în multe locuri nu s-au putut face în toamnă. Concediul poate să dureze, în general, douăzeci de zile, în cazuri speciale, treizeci de zile. Economii, cari cultivă tutun, primesc concediu de trei săptămâni.

Cauțiunea ofițerilor va scădea. Ziarul local N. U. afișă, că după răsboi se va schimba sistemul de cauțiune a ofițerilor, cari se căsătoresc. În locul enorimelor cauțiuni, obișnuite până acum, se va introduce o modalitate uniformă. Cum se vestește, cauțiunea de căsătorie a ofițerilor, fără deosebire de rang, se statorește în suma de șase mii de coroane.

Prețurile tutunului. Dacă se scumpesc toate lucrările, de ce nu s-ar scumpi și tutunul? zic mai cu seamă domnii nefumatori. Prețurile urcate, cu ziua de 15 Ianuarie 1918, sănătate: pentru țigări, de bucată: regalitas 48 fileri, trabuc 44, britanică 36 operas 30, cuba-portorică 22, virginia 18, cigarillos 11. — Pentru țigarete: nilus 18

filiere, stambul 12, sultan 10, memphis 12, miriam 10, király 8, dame 8 fileri. — Pentru specialități, tutun: 100 grame sultan-flor 38 coroane, kir 20 cor, purzicean 18 cor, herțegovina 16 cor, țigări, de bucată coronas 2 cor, regalia favorita 64 fileri, operas especial 64 fil, trabucos especial 58 fil, regalia media 50 fil, țigarete, sfinx 22 fil, amneris (20 bucăți) 4 coroane, kedive (20 bucăți) 3 cor, 60 fil, princessas (20 bucăți) 2 cor, 80 fileri.

† Ana Bânts, născ. Visarescu, văduvă de major, în Orăștie, după scurte suferințe, în etate de 75 ani, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului în 16 Ianuarie n., la orele 7 dimineață. Înmormântarea defuncței s'a făcut în 18 Ianuarie n. 1918, la 1¹/₂ ore p. m. Fie-i somnul lin și memoria binecuvântată!

† Teodor Demian, învățător în penziune, după scurte și grele suferințe, împărtășit cu sfintele Taine, și-a dat sufletul în mâinile Creatorului Joi, în 4/17 Ianuarie 1918, la 5 ore d. a., în etate de 65 ani. Rămasările pământești ale defuncțului s'au ridicat din casa proprie (Strada Schwimm-schul Nr. 18) și s'au depus spre vecinică odihnă în cimitirul central din Sibiu Dumineacă, în 7/20 Ianuarie a. c., la 1¹/₂ ore p. m. Fie-i somnul lin și memoria binecuvântată!

Răsboiul aerian în 1917. Biroul Wo'ff anunță: Întelegerea a pierdut în anul 1917 cu total 2647 aeroplane și 244 baloane. Germanii au pierdut, în același timp, numai 795 aeroplane și 34 baloane. Cele mai considerabile pierderi le-a suferit Întelegerea pe frontul apusean, unde i s'au nimicit 2431 de aeroplane și 108 de baloane; pe frontul răsăritean au fost împușcate 216 aeroplane și baloane dușmane.

† Ionel D. Lăpădat, absolvent al pedagogiei din Sibiu și al teologiei din Arad, fiul dlui director școlar, Dumitru Lăpădat, din Săliște, a decedat Luni, în 8/21 Ianuarie 1918 în vîrstă de 23 ani, împărtășit fiind cu sfintele taine, și a fost înmormântat în cimitirul bisericii mari din Săliște Miercuri, în 10/23 Ianuarie la 2 ore p. m. Fie-i tărașa ușoară și memoria binecuvântată!

Inștiințare. Vacanța Crăciunului la școala din Blaj, conform hotărârii ministreriei și în lipsa materialului de încălzit, se prelungește până în 17 Februarie 1918, și anume pentru elevii gimnaziali din clasele VI și elevii pedagogiei din cursurile I și II, precum și pentru elevile dela școală civilă și primară de fete. Cursul pregătitor cu școlarii din clasa VII și VIII gimnazială și cu pedagogii din cursul III și IV asență, se începe în 1 Februarie; la acest curs au să participe toții elevii ordinari (din clasele VII-VIII și cursul III și IV) neasență încă.

Un trist aniversar. Împlinindu-se 7 ani dela moartea medicului de pie memorie Dr. Grigorie Sândeau, nemângăiața lui soție, doamna Iustina Dr. Sândeau n. Brote dăruiește întru vecinica odihnă a decedatului, 10 cor. la «Legatul Silvia Dr. Barcanu pentru ajutorarea copiilor săraci din Rășinari, aplicată la meseria». Pentru primos exprimă sincere mulțumite: Vic. Torășianu, președintul Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Activitatea oprită. Din Budapesta se anunță: În urma ordonanței date de ministerul de interne, s'a curmat activitatea Clubului Galilei, și localitățile sale au fost inchise. Clubul Galilei este o reuniune de studenți liber cugetători.

Contribuiri. Pentru clădirea sanatorului de tuberculozi au mai intrat, în restimpul din 11 până în 18 Ianuarie, contribuirile delă: Consistorul ort. rom. din Sibiu 100 coroane; Peter Binder 20 cor.; Arseniu Bunea, în numele fondului școlar grănităresc, Sibiu, 20 cor; Ignatz Stumegh, consilier suprem de foresterie, și R. Schwarz, primforester inginer, 10 cor; Wilhelm Jickel 50 cor.; Carl I. Spengler 5 cor; Ioannis Mischinger, Cisnădie, 1 cor.; Mănăstirea Ursulinelor 1 cor.; Banca comercială ungăra din Pesta 300 cor.; Albert Dörr, primar, 50 cor.; Martin Herberth 10 cor.; 1% contribuirile benevolă 52 cor. 66 fil. Direcția cassei de asigurare a muncitorilor din cercul sibian mulțumeste călduroșii tuturor contribuitorilor. Oferte se primesc la Cassă, în Piața Zeughof nr. 5 și 6, și se chiteză în ziare.

Cel mai mare grad de frig. Se scrie din Cristiania: Frigul cel mai mare, ce s'a pomenit vreodată, a dominat zilele acestea în Norvegia sudică. Termometrul s'a cobo-

rât la 48 de grade. Pe munți temperatura a fost și mai scăzută. În multe orașe a înghetat argintul viu și au crepat termometrele. Gerul cauzează o ceată groasă, care împedează navigația, căci nici la distanță de un metru nu se poate distinge nimic.

Inștiințare. Primim următoarele: Toți acei domni patroni, cari n'au răspuns la provocarea noastră din 10 I. c., privitoare la anunțarea din nou a angajaților lor, cu 1 Ianuarie 1918, îi invităm iarăși, în înțelesul nouălor legi intrate în valoare, să facă anunțarea fără întârziere; de oarece în caz contrar se vor aplica pedepsile, ceea ce ar pricina cheltuieli însemnate pentru domnii patroni. — Nagyszegen, 21 Ian. 1918. Cassa de asigurare a muncitorilor din cercul sibian.

Teatrul cinematograf. Programa de Joi în 24 Ianuarie, la Apollo, în Strada Sche-wis, cuprinde: Nebunul iubirii proprii, film Nordisk. Vineri și Sâmbătă, în 25 și 26 Ianuarie: Luptă pentru viață, mare dramă în 4 acte. Suplimente în fiecare seară.

Jertfe de sărbători pentru fundația ziariștilor

Continuarea a II-a

Transport C	1098
Achim Alex., paroh, Băsești	20
«Agricola», bancă, Hunedoara	20
«Agricola», bancă, Sebeș	20
Albini Iuliu, mare proprietar, Zlatna	20
Androne Petru, Sebeș	2
Anonim, Ofenbaia	4
«Ardeleana», bancă, Orăștie	20
«Armonia», bancă, Cincul-mare	10
Banciu Dum., farmacist, Seliște	5
Bancu Leon, funcț. de bancă, Năsăud	5
Bancu Liviu, Năsăud	2
Bârsan, Dum. D., comerciant, Seliște	2
Bârsan, I. D., comerciant, Seliște	5
Blaga Maxim, Blaj	5
Bireescu, Dr. Nic., adv., Bocșa-mont.	4
Boca, Dr. Ioan, adv., Reteag	20
Boca Victoria, Cigmău	5
Boer Gh., jun. st. teolog, Blaj	4
Bohatiel Mihail, director, Băsești	20
Borgia, Dr. Dum., paroh, Seliște	5
Borza, Dr. Alex., prof., Blaj	5
Bozac Ioan, st. teolog, Blaj	2
Borzea Nichifor, inv., Bucerdea vin.	3
Brassai Aritemu, comer., Orăștie	8
Bredicean, Dr. Tib., dirigent, Brașov	5
Bucur Eug., st. teolog, Blaj	4
Bulicrea Aur., stud. med., Porumbacu inf.	10
Buzanek C, dir. de fabr., Bocșa-mont.	5
Călugăr Aur., st. teol., Blaj	4
Cărpinișan Gerasim, Sebeș	3
Chețian, Dr. Amb., director, Blaj	10
Chirca Avram, Sebeș	2
Chirca Nicolae, Sebeș	1
Chirilă Lazar, inv., Muncel	3
Chisuc Alex.,	

Nr. 255/1917

(2) 2-3

Concurs repetit.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune lângă parohul neputincios George Popoviciu din parohia de cl. a III-a Valcelele-bune, din protopresbiteratul Hațeg, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din toate veniturile parohiale și ajutor dela Prea Ven. Consistor arh. pentru capelani.

Concurenții sunt poftiți a-și înainta cererile, provăzute cu documentele respective, în terminul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral, și să se prezinte cu prealabilă înconștiințare a subsemnatului în vre-o Dumineacă sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta, eventual a celebra.

Hațeg la 7/20 Decembrie 1917.

Oficiul protopresbiteral ort.-rom. al tractului Hațeg, în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopresbiter.

377/1917

(3) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna biserică Certege (cl. a III-a), tractul protopresbiteral al Câmpenilor, devenit vacant prin pensionarea parohului Constantin Cothișel, făcută la cererea proprie, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B și congruă.

Cererile de concurs să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenții, cu observarea prescrișorilor regulamentare, să se prezinte în vre-o Dumineacă ori sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta sau a servi și liturgie și a face cunoștință cu poporul.

Câmpeni, 23 Noemvrie 1917.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Câmpenilor în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopresbiter adm.

381/1917

(4) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în parohia de cl. a III-a Panc cu filia Saliste din protopresbiteral Dobra, se publică concurs cu termen de 30 de zile socotit dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea dotației dela stat, cu observarea dispoziției §-lui 26 din regulamentul pentru parohii.

Petiționile de concurs, instruite cu documentele prescrise, să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții să se prezenteze cu prealabilă înconștiințare a subsemnatului în parohie spre a face cunoștință cu poporul.

Dobra, la 8 Decembrie 1917.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tractului Dobra, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ios. Morariu,
protohop.**Anunț.**

Să redus prețurile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andrei baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopal, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopal și metropolitului Andrei baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1846-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Insemnările unui trecător. Crâmpene din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influența lui asupra creștinății. Cerecări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Libraria arhidiecezana.

Ajutor de stat.

Petiții și anexe lor, în scop de a primi ajutor de stat în răboi și adaoș familiar pe seama învățătorilor, crescătorilor dela azile, — pe lângă comunicarea datelor personale, — se compun din partea învățătorului director: (5) 1-1

Gyerkes Mihály, Székelyudvarhely.

A apărut și se află de vânzare la : : : Libraria Arhidiecezană : : :
„Biblioteca Băncilor Române“
NrII 21-22.

Curs elementar
de
Stenografie românească
după
sistemul stenotachigrafic
de
Vasile Vlaicu,
matematicul „Băncii gen. de asigurare“, Sibiu.
Prețul 2 coroane, plus 10 fil. porto.

A apărut:

în editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane

Rânduiala Liturgiei
și
Carte de rugăciune
pentru tinerimea gr.-or. ort. română

în care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluește-mă Dumnezeule“ etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunea înainte de împărtășirea cu s. cuminăcătură ale marelui Vasile și Ioan Gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminăcătură; rugăciunile de seara și rugăciunea cinstitei crucii.

Se află în deposit spre vânzare la Libraria arhidiecezană, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu **60 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

In editura Comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane a apărut :

Mărturisirea ortodoxă

bisericii catolice și apostolice de răsărit revăzută la însarcinarea comisiunei, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de Dr. Pavel Roșca, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metropolit al Românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Mețianu**.

Rezumatul e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolora, sub titlul: „Tά συμβολικά βιβίλα“. Atena 1883.

In aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbei, pe lângă „Prefata“ revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și isvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea“ arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la Libraria arhidiecezană și se vinde broșată, cu prețul de **3 cor.**

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.**,Biblioteca Șaguna“**

Redactată de Dr. I. Lupaș, Săliște.

Nr. 16—36.

Mângăiați poporul!Cuvântări bisericesti
de**Dr. Ioan Lupaș**

și alți preoți din protopopiatul Săliște.

Se află de vânzare la Libraria Arhidiecezană în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 250, legat cor. 3—, porto 20 fileri.

A apărut și se află de vânzare la Libraria Arhidiecezană din Nagyszeben—Sibiu :

Tipicul bisericii ortodoxe

înțocmit pentru trebuințele preoților români și ale elevilor seminariali

Aurel Popoviciu,

duhovnic-econom seminarial, instructor de cărți bisericesti și de tipic.

Aprobat de Preaven. Consistor arhidiecean prin decisul din 21/VI 1916. Nr. 7238 B.

Se vinde numai legat cu **5 cor.**
plus 50 fil. porto, recomandat.

A apărut și se află de vânzare la Libraria arhidiecezană în Sibiu :

Frumoasa din Nor

⇒ și alte povești ⇒

E. Hodos.

Prețul 250 cor. + porto 20 bani.

A apărut și se află de vânzare la Libraria arhidiecezană :

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.**Predici**

de

Mihai Păcăianu,

protohop.

și alți preoți din ppresbiteratul B.-Comloșului.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

In editura comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcăianu redactorul „Telegraful Român“ a apărut

Evangelia ca bază a vieții,

celebre lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinei în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangeliu. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în deposit spre vânzare la Libraria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 15 fileri porto postal.

Revânzătorilor li se dă **20%**, rabat.

A apărut și se află de vânzare la Libraria arhidiecezană:

Despre caritatea creștinească.**Trei predici**

de

Abatele Metodiu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto.

Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

A apărut în editura comisiunei administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:**Secretul succesului**

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de **Vasile Stan**, profesor la seminarul „Andrei“. Cuprinsul: *Succesul și fericirea. Problema succesorului. Idei astavice. Zeificarea succesorului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Încă o țigare...? Păhărele de beatură. Vorbele obscene. Steagul celor șepte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietenii. Cavalerism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientari. O putere... Nobleță adevărată. Inclinații și destăinuiri. Concurența socială. Capitalul celor desmoșteniți. O obiecție și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca. Impărtirea timpului. Statornicia. Impărtășește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus: Sfaturile unui părinte cătră fiul său.*

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în deposit spre vânzare la Libraria arhidiecezană din Sibiu, exemplarul brosat (280 pagini format 8°) cu **220 coroane**.

Revânzătorilor se dă un rabat de **20%**.**Vânzare de lemne de foc.**

Vând și furnizez prompt **lemn de fag**, calitatea primă, și producție proprie, în cantități mari și mici,

cu prețurile zilei.

Certificate de furnizare am la indemnăna.

Prenotări se pot face în Sibiu la:

Kincs Samuné

Strada Turnschul Nr. 15.

și

Lieblich Jenö

Strada Gușteriții Nr. 56.

Salamon Samuel,

produsen și vânzător de lemn în Aranyosgyéres.

10-12 (270)